

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๗/ ๕๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๗
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- อ้างถึง
๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๗/๑๐๗๙ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐
 ๒. หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ (รธน.) ๔๗๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. และต่อมาคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับการประสานจากฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ แจ้งความคืบหน้าในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. พร้อมทั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม ในการนี้ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งองค์ประกอบและหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Paris Principles) แล้ว มีความเห็นในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. บันทึกลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

เหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ที่อ้างถึงวิธีการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับหลักการสากลเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มีข้อสังเกตว่า เหตุผลดังกล่าว เป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวและไม่เหมาะสมที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะนำมาเป็นเหตุผลประกอบการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ เนื่องจากการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันนั้น เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ ประกอบเหตุผลที่กล่าวไว้ กระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีความชัดเจนและอาจสื่อความหมายไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้ เนื่องจากหลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Paris Principles) ได้กำหนดเฉพาะว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมาจากบุคคลหลายฝ่าย โดยอาจมาจากการเลือกตั้งหรือโดยวิธีอื่น หาได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมาจากความหลากหลายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดังที่ปรากฏตามบันทึกหลักการและเหตุผลของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่

๒. บทนิยามของคำว่า “สิทธิมนุษยชน”

ความในตอนที่ร่างมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “...ตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม” เป็นการใช้อ้อยคำที่ซ้ำซ้อนกัน ไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และมีปัญหาในการตีความ จึงควรใช้ข้อความว่า “...ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม” ซึ่งผ่านการตรวจแก้จากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการเสนอขอปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว

๓. คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ร่างมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดคุณสมบัติด้านต่างๆ ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ ๕ ด้าน คือ (๑) ประสบการณ์ในการทำงาน (๒) การสอนหรืองานวิจัย (๓) กฎหมายสิทธิมนุษยชน (๔) การบริหารงานภาครัฐ และ (๕) ด้านปรัชญา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของไทย โดยส่วนใหญ่จะกำหนดจำนวนปีไว้ ๕ ปี และ ๑๐ ปี และกำหนดให้มีอย่างน้อยด้านละคน ไม่เกินด้านละ ๒ คน

มีข้อสังเกตว่า การบัญญัติไว้เช่นนี้ เป็นการกำหนดไว้เกินเลยไปจากหลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Paris Principles) สลับซับซ้อนยากแก่การพิจารณา และมีปัญหาในการตีความ ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการพิจารณาปัญหาคุณสมบัติคนดีมีความรู้ความสามารถไม่ยากเข้ามาเผชิญกับปัญหานี้ในระหว่างการทำงาน อีกทั้งหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘ เป็นเพียงตัวหนังสือ ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันว่าจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะทำให้ได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในอุดมการณ์ได้ ดังนั้น ร่างมาตรา ๘ จึงอาจนำคุณสมบัติตาม (๑) – (๕) มากำหนดเป็นตัวอย่าง โดยไม่บังคับให้มี ๕ ด้าน และไม่ควรถูกกำหนดเวลาในความเป็นผู้เชี่ยวชาญได้เลย

๔. องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา

ร่างมาตรา ๑๑ (๖) ที่บัญญัติวิธีการเลือกอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษามาเป็นกรรมการสรรหา โดยให้กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม

มีข้อสังเกตว่า การกำหนดวิธีการเลือกอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา มาเป็นกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๖) โดยให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) – (๕) มีมติเลือกด้วย

คะแนนสองในสาม นั้น เป็นวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับวิธีการเลือกกรรมการสรรหาองค์กระอิสระโดยทั่วไป และเป็นการเพิ่มขึ้นตอนเกินความจำเป็น เนื่องจากต้องให้กรรมการสรรหาที่เพิ่งจะได้รับเลือกมาคัดเลือก กรรมการสรรหาอีกรอบหนึ่ง ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๖) ให้เป็นวิธีเดียวกันกับการเลือกกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) โดยให้อาจารย์ประจำใน สถาบันอุดมศึกษา เลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคนเป็นกรรมการ เมื่อเปลี่ยนแปลงดังนี้แล้ว จึงควรตัดข้อความใน ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ออก เนื่องจากไม่มีที่ใช้แล้ว

๕. กระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง ที่บัญญัติให้กรณีที่คณะกรรมการสรรหาพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหาตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหานำคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญ ในภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณา

มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการ สรรหาเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศนั้น อาจไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการ ปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่าใดนัก เนื่องจากกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็น องค์กรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่ในประเทศไทย ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในการใช้ภาษาต่างประเทศ ประกอบกับการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวอาจมีปัญหาว่า มีหลักเกณฑ์อย่างไรที่จะวัดความรู้ความชำนาญ ในการใช้ภาษาต่างประเทศ กรรมการสรรหาเองก็อาจไม่ใช่บุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ในกรณีที่กรรมการต้องเดินทางไปประชุมต่างประเทศ ก็อาจให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติไปช่วยงานได้ ดังนั้น จึงเห็นควรตัดข้อความส่วนนี้ออก และกำหนดวิธีการพิจารณาความเหมาะสม ของผู้ที่จะได้รับการสรรหาดังกล่าว โดยให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการลงมติเลือกด้วยคะแนนเสียงข้างมาก

๖. การรับเงินหรือประโยชน์จากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย/นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ

ร่างมาตรา ๒๔ ที่บัญญัติห้ามมิให้กรรมการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากบุคคลผู้ไม่มี สัญชาติไทย/นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง

มีข้อสังเกตว่า การห้ามกรรมการรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย/ นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ อาจมีปัญหาในเรื่องการตีความว่าไม่สามารถรับได้ทุกกรณีหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น อาจทำให้หน่วยงานหรือประเทศเสียประโยชน์ จึงเสนอให้มีการระบุความชัดเจนในเรื่องการ รับทุนไว้ เช่น สามารถกระทำได้ในกรณีที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือประเทศชาติ โดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการ และให้ประกาศความช่วยเหลือที่ได้รับให้สาธารณะทราบ เป็นต้น เพื่อป้องกันการ ชัดกันแห่งผลประโยชน์ (conflicts of interest)

นอกจากนี้ หลักการปารีสได้กำหนดให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความร่วมมือกับ ต่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในระดับ สากลและระดับภูมิภาค ซึ่งมักมีการสนับสนุนให้ผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากประเทศกำลัง พัฒนา ในการเดินทางไปเข้าร่วมประชุม โดยในแต่ละปีจะมีการประชุมหลายครั้ง ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในทาง

ปฏิบัติและสำหรับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอื่นๆ (งบประมาณประจำปีของหน่วยงานมีจำกัด อาจไม่สามารถเดินทางไปร่วมประชุมโดยออกค่าใช้จ่ายเองได้ทุกครั้ง และในกรณีรับการสนับสนุน จะเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณแผ่นดินได้ด้วย) ประกอบกับอาจมีกรณีที่เป็นความร่วมมือทางวิชาการที่องค์กรของสหประชาชาติจะร่วมสนับสนุนในการทำการศึกษาวิจัยหรืออบรมร่วมกันอีกด้วย

๗. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่

ร่างมาตรา ๒๙ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

มีข้อสังเกตว่า การกำหนดเงื่อนไขในการแต่งตั้งคณะกรรมการได้แต่เฉพาะในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขที่จำกัดจนเกินไป และอาจสร้างอุปสรรคแก่คณะกรรมการในการที่จะตั้งคณะกรรมการในการช่วยเหลือการปฏิบัติงาน จึงเห็นควรแก้ไขจากคำว่า “ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้” เป็น “ในกรณีที่มีความจำเป็น”

๘. การรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

ร่างมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการว่ามีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการต้องตรวจสอบและชี้แจงหรือจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องของสถานการณ์นั้นโดยไม่ชักช้า”

มีข้อสังเกตว่า การกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในการรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง โดยใช้ถ้อยคำดังกล่าวนี้ อาจทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติได้ โดยเฉพาะในกรณีที่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดทำให้ความปรากฏต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตรวจสอบและชี้แจงทุกกรณี ซึ่งเป็นการจำกัดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการในการพิจารณาว่าเรื่องใดสมควรจะต้องตรวจสอบและชี้แจง ดังนั้น จึงเห็นควรบัญญัติหน้าที่ของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยใช้ถ้อยคำดังนี้

“มาตรา ๔๔ ในกรณีที่มีการรายงานข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม หากคณะกรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน คณะกรรมการอาจพิจารณาตรวจสอบเพื่อที่จะชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนก็ได้”

๙. การกำหนดให้เลขาธิการขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๕๓ ที่บัญญัติให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ

มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้เลขาธิการขึ้นตรงต่อคณะกรรมการนั้น จะก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเลขาธิการจะมีความยุ่งยากในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากจะต้องรับคำสั่งจากกรรมการทุกคนรวม ๗ คน ดังนั้น จึงเห็นควรปรับแก้บทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยใช้ถ้อยคำดังนี้

“มาตรา ๕๓ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ โดยมีประธานกรรมการเป็นผู้บังคับบัญชา

มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานของสำนักงาน โดยจะมีรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้”

๑๐. การพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการตามบทเฉพาะกาล

ร่างมาตรา ๖๐ ที่บัญญัติให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มีข้อสังเกตว่า การบัญญัติเช่นนี้ ไม่มีเหตุผลเพียงพอ และไม่เป็นการกระทบประธานกรรมการและกรรมการซึ่งผ่านหลักเกณฑ์และกระบวนการในการสรรหาที่ถูกต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งไม่มีหลักประกันใด ๆ ว่า การสรรหาใหม่จะได้มาซึ่งบุคคลที่ดีมีคุณธรรม และมีความรู้ความสามารถมากกว่ากรรมการชุดปัจจุบัน จึงเห็นควรบัญญัติบทเฉพาะกาลในเรื่องดังกล่าวไว้ ดังนี้

“มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒๕๕๒

ทั้งนี้ นอกจากบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้ว เห็นควรบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

๑) หลักค้ำกันความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ไม่ปรากฏเรื่องหลักการค้ำกันความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

มีข้อสังเกตว่า หลักการค้ำกันความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลจากภายนอกหรือจากการถูกข่มขู่ที่จะมีการดำเนินคดีทางกฎหมาย ประการสำคัญ การคงไว้ซึ่งหลักการค้ำกันความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ จะมีผลต่อการประเมินสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (SCA) ภายใต้คณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC) ซึ่งปัจจุบัน คือ พันธมิตรสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระดับโลก (GANHRI) อันเป็นเงื่อนไขข้อหนึ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ถูกลดสถานะจาก A เป็น B หากไม่บัญญัติหลักเกณฑ์นี้ไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ไม่มีทางที่จะได้สถานะ A คืนมา นอกจากนี้ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายราชทัณฑ์ โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ ยังคงได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักค้ำกันความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานไว้ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙ มาตรา ๒๑ ที่ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของหลักดังกล่าว ในการนี้

จึงเห็นควรให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ยังคงหลักในเรื่องการคุ้มครองความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ เช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มาตรา ๔๔ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอของ GANHRI และหลักคุ้มครองความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ต่อไป

๒) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการยื่นคำร้องต่อศาลทหารและศาลยุติธรรม

เห็นควรให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลทหารและศาลยุติธรรม ในคดีอาญาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยใช้ถ้อยคำดังนี้

มาตรา ในคดีอาญาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร และคณะกรรมการเห็นว่า

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดซึ่งศาลจะใช้บังคับแก่คดี กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครอง ซึ่งศาลจะใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในกรณีตาม (๑) คณะกรรมการอาจยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อพิจารณาส่งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีตาม (๒) คณะกรรมการอาจยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

๓) การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ

เห็นควรให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ซึ่งเป็นองค์กรเดียว เพื่อทำหน้าที่ในการรายงานและชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ และการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว แลหลวมคม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวัส ติงสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักกฎหมายและคดี

โทร. ๐ ๒๑๔๑-๑๙๒๐ โทรสาร. ๐ ๑๔๓๘ ๗๒๐

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
13-01-16